

ČTVRTEK 19. 5.

ČAS	VELKÝ SÁL	PLANETÁRIUM č. I a č. II	ČAS	VĚDECKÁ KAVÁRNA
10.15 – 11.00	Příběh žárovky ÚŽASNÉ DIVADLO FYZIKY (ÚDIF)	OD 10.00 DO 17.30, PROMÍTÁNÍ VŽDY PO PŮLHODINÁCH, POSLEDNÍ PROMÍTÁNÍ ZAČÍNA V 17.00 <i>(Výběr filmu na místě po dohodě se skupinou)</i>	11.00 – 11.45	Fosilizuj, fosilizuješ, fosilizujeme ŠTĚPÁN PÍCHA, KAREL CETTL
11.15 – 12.00	Protektorát Čechy a Morava, odboj, kolaborace a každodennost JIŘÍ PADEVĚT		12.00 – 12.45	Beseda s Krtkem astronautem aneb jak se žije na oběžné dráze PAVEL SUCHAN
12.15 – 13.00	Příběh žárovky ÚŽASNÉ DIVADLO FYZIKY (ÚDIF)		13.00 – 13.45	Pochody a transporty smrti JIŘÍ PADEVĚT
13.15 – 14.00	Batman, Superman – jak poznáme, co je správné dělat ROBÍN KOPECKÝ		14.00 – 14.45	Science show pro malé i velké ÚŽASNÉ DIVADLO FYZIKY (ÚDIF)
14.15 – 15.00	Uzavřená přednáška pro stážisty Akademie věd ČR		15.00 – 15.45	Atmosférické jevy PETR ZACHAROV
15.15 – 16.00	Uzavřená přednáška pro stážisty Akademie věd ČR		16.15 – 17.00	Přes Otevřenou vědu se šváby do Pekingu, aneb když se sny stanou skutečností KAROLINA BODLÁKOVÁ
16.15 – 17.00	Příběh žárovky ÚŽASNÉ DIVADLO FYZIKY (ÚDIF)			

PÁTEK 20. 5.

ČAS	VELKÝ SÁL	PLANETÁRIUM č. I a č. II	ČAS	VĚDECKÁ KAVÁRNA
10.15 – 11.00	Příběh žárovky ÚŽASNÉ DIVADLO FYZIKY (ÚDIF)	OD 10.00 DO 17.30, PROMÍTÁNÍ VŽDY PO PŮLHODINÁCH, POSLEDNÍ PROMÍTÁNÍ ZAČÍNA V 17.00 <i>(Výběr filmu na místě po dohodě se skupinou)</i>	11.00 – 11.45	Čas v jazyce a ve slovníku MICHAELA LIŠKOVÁ
11.15 – 12.00	Sopky a Mars PETR BROŽ		12.00 – 12.45	Fukušima č. I po pěti letech VLADIMÍR WAGNER
12.15 – 13.00	Systém třídění a recyklace odpadů v ČR PETR KUHN		13.00 – 13.45	Science show pro malé i velké ÚŽASNÉ DIVADLO FYZIKY (ÚDIF)
13.15 – 14.00	Násilí v přelomových chvílích dějin JIŘÍ PADEVĚT		14.00 – 14.45	Molekulární obří MICHAL BABIČ
14.15 – 15.00	Uzavřená přednáška pro stážisty Akademie věd ČR		15.00 – 15.45	Science show pro malé i velké ÚŽASNÉ DIVADLO FYZIKY (ÚDIF)
15.15 – 16.00	Uzavřená přednáška pro stážisty Akademie věd ČR		16.00 – 16.45	Základní výzkum klíštat – nezbytná zpravodajská služba v boji s nebezpečným nepřítelem PETR KOPÁČEK
16.15 – 17.00	Příběh žárovky ÚŽASNÉ DIVADLO FYZIKY (ÚDIF)			

SOBOTA 21. 5.

ČAS	VELKÝ SÁL	PLANETÁRIUM č. I a č. II	ČAS	VĚDECKÁ KAVÁRNA
10.15 – 11.00	Příběh žárovky ÚŽASNÉ DIVADLO FYZIKY (ÚDIF)	OD 10.00 DO 17.30, PROMÍTÁNÍ VŽDY PO PŮLHODINÁCH, POSLEDNÍ PROMÍTÁNÍ ZAČÍNA V 17.00 <i>(Výběr filmu na místě po dohodě se skupinou)</i>	11.00 – 11.45	Fosilizuj, fosilizuješ, fosilizujeme ŠTĚPÁN PÍCHA, KAREL CETTL
11.15 – 12.00	ELI Beamlines: od výzkumu vesmíru k léčbě rakoviny MARTINA ŽÁKOVÁ		12.00 – 12.45	Science show pro malé i velké ÚŽASNÉ DIVADLO FYZIKY (ÚDIF)
12.15 – 13.00	Tajemství původu staroegyptské civilizace MIROSLAV BARTA		13.00 – 13.45	Fenomén Angelina Jolie – genetické dispozice ke karcinomu prsu PETRA TESAŘOVÁ
13.15 – 14.00	Co zkoumá moderní astronomie? Co ví a co neví? PAVEL SUCHAN		14.00 – 14.45	Terorismus a lidská práva VERONIKA BÍLKOVÁ
14.15 – 15.00	Proč se rozpadá papír v archivech a knihovnách MICHAL ĎUROVIČ		15.00 – 15.45	Ultra-intense lasers at ELI Beamlines JONATHAN TYLER GREEN <i>(překlad Monika Dadová)</i>
15.15 – 16.00	Drogy mezi námi – od minulosti po současnost MICHAEL ROMAN		16.00 – 16.45	Science show pro malé i velké ÚŽASNÉ DIVADLO FYZIKY (ÚDIF)
16.15 – 17.00	Jaderné technologie: přínosy a rizika DANA DRÁBOVÁ			

JADERNÉ TECHNOLOGIE: PŘÍNOSY A RIZIKA

Ing. Dana Drábová, Ph.D.

Slovo záření vyvolává v lidech skoro automaticky představu jaderných zbraní, reaktorů v jaderných elektrárnách, radioaktivního odpadu a následně představu neurčitého počtu vyvolaných rakovin. Jestliže lidé o záření vůbec přemýšlejí, pak v naprosté většině případů spíše s obavami, než se snahou tomuto jevu a jeho přínosům a rizikům objektivně porozumět. Za pouhé jedno století se lidé naučili záření široce zkoumat a využívat. Dnes bychom se bez těchto znalostí stěží obešli. Nejviditelnějším a nejdiskutovanějším výsledkem jejich využití je opravdu odhalení možnosti získávat obrovskou energii ukrytou v jádře atomu. Méně už se ale mluví o tom, že ještě větší přínos přineslo používání radiační a jaderné techniky v medicíně, průmyslu, zemědělství a dalších oborech.

ULTRA-INTENSE LASERS AT ELI BEAMLINES

Jonathan Tyler Green, Ph.D.

Překlad do českého jazyka Monika Dadová

ELI Beamlines will be the home to some of the most powerful lasers in the world. With peak powers roughly 5 million times greater than the electrical output of the Temelín nuclear power plant and pulse durations on the order of 10's of femtoseconds, the lasers at ELI-Beamlines will drive exciting new research in a wide variety of fields. How are such lasers built and what do they look like? Why are these lasers useful tools? This talk intends to focus on giving a conceptual understanding of how high-power, ultra-short laser pulses are produced and how ELI Beamlines in particular is helping to push laser science forward.

ELI BEAMLINES: OD VÝZKUMU VESMÍRU K LÉČBĚ RAKOVINY

Ing. Martina Žáková

Přednáška představí posluchačům laser jako zdroj světla s unikátními vlastnostmi. Přiblíží základní principy činnosti laseru a některé jeho zajímavé aplikace v různých oblastech vědy a výzkumu. Velkou měrou se pak soustředí na svět technologií využívající ultraintenzivní lasery, kterými budou vědci například schopni v laboratořích urychlovat částice, vytvářet podmínky ke studiu procesů odehrávajících se v nitru obřích plyných planet, studovat termojadernou fúzi, posvítit si do vnitřní stavby živých buněk nebo fotografovat průběh velice rychlých chemických reakcí a fyzikálních procesů. Právě takové špičkové lasery se stávají součástí unikátního laserového centra ELI Beamlines v Dolních Břežanech, které bude disponovat nejintenzivnějším laserem na světě. Zajímá vás, jaké další praktické využití budou mít poznatky získané pomocí těchto laserů? A co bude existence takového centra znamenat pro ČR?

**PŘES OTEVŘENOU VĚDU SE ŠVÁBY DO PEKINGU,
ANEK KDYŽ SE SNY STANOU SKUTEČNOSTÍ**

Karolina Bodláková

Na přednášce se budeme nejprve zabývat začátky stážisty v Otevřené vědě, jaké jsou možnosti a cesty do budoucna (přes přednášky, kurzy, konference) z vlastní zkušenosti. V druhé části se posluchači dozví něco málo o výzkumu s názvem: Hormonální kontrola trávení u švába amerického, Příspěvek k potenciálnímu užití adipokinetických hormonů jako insekticidů. Přednáška bude zakončena povídáním o celosvětové studentské vědecké soutěži BYSCC (Beijing Youth Science Creation Competition), které jsem se díky OV, SOČ a ČSVTS v letošním roce zúčastnila (zážitky, zkušenosti, průběh soutěže). Povídání bude doplněno obrazovými materiály z cesty od počátků v OV až po soutěž v Pekingu, od vědeckých začátků až po splnění snů.

DROGY MEZI NÁMI – OD MINULOSTI PO SOUČASNOST

pplk. RNDr. Michael ROMAN, CSc.

Již v hluboké minulosti si lidstvo povšimlo některých zajímavých rostlin, které mohly být užívány jako léčiva. Teprve moderní doba přinesla hlubší pronikání do podstaty těchto látek s využitím znalostí na poli chemie a farmacie. Velmi záhy však nově izolované chemické sloučeniny začaly být zneužívány jako drogy a tento trend pokračuje i v současnosti. Nové látky, které jsou syntetizovány jen na základě požadavku „obcházet zákon“, představují značná rizika pro uživatele. Velmi často lze hovořit o stavu ohrožení života.

ČAS V JAZYCE A VE SLOVNÍKU

Mgr. Michaela Lišková

Jazyk je zrcadlem společnosti – uchovává poznatky o proměnách každodenního života, myšlení a prožívání jeho nositelů. Ví mladší generace, co byl děrný štítek nebo kdo byl kádrovák? Jaké výrazy nahradily dřívější slova celovat či jazykozpytec? A tuší naopak starší generace, kdo je exka a hipster nebo co znamená osrdíčkovat či gaučink? Výrazné proměny soudobé slovní zásoby se ukazují při tvorbě Akademického slovníku současné češtiny, který vzniká od r. 2012 v Ústavu pro jazyk český.

MOLEKULÁRNÍ OBŘI

Ing. Michal Babič, Ph.D.

Názorná a zábavná přednáška o polymerech a makromolekulách. Jak vznikají, jak se chovají, proč jsou užitečné, kde se s nimi setkáváme a proč mají svůj vlastní Ústav.

PROČ SE ROZPADÁ PAPÍR V ARCHIVECH A KNIHOVNÁCH

doc. Dr. Ing. Michal Ďurovič

Papírové dokumenty uložené v našich archivech a knihovnách podléhají pozvolné nevratné destrukci. Tato přednáška bude věnována přehledu výroby historického (ručního) a moderního papíru (strojového), surovinovým a technologickým změnám výroby, které ovlivnily jejich kvalitu. Dále budou popsány hlavní příčiny jejich rozpadu, některé metody individuální konzervace, včetně tzv. hromadného odkyselování archiválií a knih.

TAJEMSTVÍ PŮVODU STAROEGYPTSKÉ CIVILIZACE

prof. Mgr. Miroslav Bárta, Dr.

Přednáška bude věnována počátkům staroegyptské civilizace, tak jak se dnes jeví na základě nových archeologických objevů v egyptské Západní poušti. Východiskem budou vlastní expedice Českého egyptologického ústavu FF UK do oblasti Gilf Kebíru a k Jeskyni Plavců a Jeskyni šelem, jejichž výzdoba pochází ze 7. a 6. tis. př. Kr. a vykazuje mnohé společné prvky s pozdější civilizací v údolí Nilu.

SOPKY A MARS

Mgr. Petr Brož, Ph.D.

Sopky jsou jedním z nejvíce fascinujících projevů Země. S rozvojem vesmírných letů jsme zjistili, že sopečná činnost hrála významnou roli při formování dalších planet, měsíců a některých velkých asteroidů. V rámci přednášky se vydáme po stopách sopečné historie Marsu, tělesa, které je po Zemi nejlépe prozkoumaným světem. Podíváme se na různé druhy sopek, které na povrchu Marsu zanechaly důkazy o své existenci, na jejich stáří a na jejich distribuci na povrchu rudé planety.

**ZÁKLADNÍ VÝZKUM KLÍŠŤAT – NEZBYTNÁ ZPRAVODAJSKÁ SLUŽBA
V BOJI S NEBEZPEČNÝM NEPŘÍTELEM**

RNDr. Petr Kopáček, CSc.

V našich zeměpisných šířkách to nejsou vlci ani jiná dravá zvířata, co vyhánějí lidi z lesa a omezují jejich oblíbené aktivity, ale hrozba klíšťat a zejména nemocí, které tyto krev-sající paraziti přenášejí. Nalézt účinné prostředky v boji proti klíšťatům nelze bez podrobných znalostí fyziologie těchto odpuzujících živočichů a poznání jejich vzájemných interakcí s hostiteli i přenášenými patogeny. Základní výzkum klíšťat tak v mnohém připomíná činnost zpravodajské služby, která se snaží získat co nejvíce informací o slabých i silných vlastnostech respektovaného nepřítele a využít je alespoň k účinné obraně, když už totální vítězství je zatím v nedohlednu.

SYSTEM TŘÍDĚNÍ A RECYKLACE ODPADŮ V ČR

Petr Kuhn

Zaměříme se na způsoby třídění odpadu v České republice a jeho další cestu k dalšímu zpracování. Představíme si běžné i originální způsoby recyklace odpadů a seznámíme se s největšími problémy při recyklaci odpadů. Bez opomenutí nezůstanou ani současné trendy nejen při předcházení vzniku odpadu.

ATMOSFÉRICKÉ JEVY

RNDr. Petr Zacharov, Ph.D.

V atmosféře kolem nás se vyskytuje mnoho zajímavých jevů, známých i méně známých, vysvětlených i méně vysvětlených, krásných na pohled ale i nebezpečných pro člověka. Podíváme se na jevy, které můžete potkat v Čechách, například zda je možné vidět duhu v poledne, na kterou stranu se točí tornádo nebo jestli je kroupa jen kus ledu?

FENOMÉN ANGELINA JOLIE – GENETICKÉ DISPOZICE KE KARCINOMU PRSU

Doc. MUDr. Petra Tesařová, CSc.

5 až 10 % všech pacientek s karcinomem prsu má dědičný karcinom podmíněný genetickou mutací genů BRCA1/BRCA2. Jedná se tedy o onemocnění, které postihuje celé rodiny a má obvykle závažný průběh. V současné době se snažíme nemocné v riziku tohoto typu nádoru odhalovat ještě před tím, než onemocní a nabízíme jim různá preventivní opatření, která by mohla znamenat, že se zhoubnému nádoru vyhnou. Takovou ženou je i Angelina Jolie, která o svém problému veřejně promluvila, a tak dodala odvahu radě stejně postižených žen se osudu aktivně postavit.

BATMAN, SUPERMAN – JAK POZNÁME, CO JE SPRÁVNÉ DĚLAT

Mgr. Robin Kopecký

Jakým morálním problémům čelí Batman nebo Superman? V přednášce budeme hovořit o složitých morálních rozhodnutích, která musí superhrdinové učinit v různých modelových situacích. Tyto situace – myšlenkové experimenty se užívají k tomu, abychom poodhalili, jaké procesy v naší mysli formují morální rozhodnutí.

FOSILIZUJI, FOSILIZUJEŠ, FOSILIZUJEME

Mgr. Štěpán Pícha, Mgr. Karel Cettl

V naší přednášce prozkoumáme taje procesů, které vedou k fosilizaci těl rostlin a živočichů. Probereme se chemickými a geologickými pochody, kterými projde organismus od okamžiku smrti, přes rozklad tkání, až k vlastnímu zkamenění. Přednáška bude doplněna ukázkami různých typů fosilií pravých i tzv. nepravých.

TERORISMUS A LIDSKÁ PRÁVA

Doc. JUDr. PhDr. Veronika Bílková, Ph.D., E.MA

Přednáška stručně představí vývoj terorismu a rozebere vztah mezi bojem proti terorismu a ochranou lidských práv. Odmítne přitom mýtus o tom, že lidská práva stojí v cestě tomuto boji a že zajištění bezpečnosti není možné bez omezení současného standardu ochrany lidských práv.

FUKUŠIMA Č. I PO PĚTI LETECH

RNDr. Vladimír Wagner, CSc.

Před pěti lety došlo následkem jednoho z největších zemětřesení a tsunami v Japonsku k havárii v jaderné elektrárně Fukušima I. Podrobně se rozebere, čeho se zatím podařilo a nepodařilo dosáhnout při likvidaci následků této druhé největší havárie v dějinách jaderné energetiky. A také, jaké měla havárie dopady na japonskou i světovou energetiku.

Jiří Padevět**PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA, ODBOJ, KOLABORACE A KAŽDODENNOST – přednáška**

Přednáška přiblíží zájemcům protektorátní problematiku a ukáže, že ani protektorátní realita nebyla černobílá a většinová společnost žila běžným životem, byť poznamenaným válkou. Připomene osudy odbojářů, konfidentů Gestapa a kolaborantů, ale také českých a moravských Židů.

NÁSILÍ V PŘELOMOVÝCH CHVÍLÍCH DĚJIN – přednáška

Na příkladu situace na konci války a v létě 1945 v Českých zemích přednáška zájemcům vysvětlí, jak násilí ve společnosti sílí, proč je po určitou dobu společností tolerováno a státem podporováno.

POCHODY A TRANSPORTY SMRTI

Pochody a transporty smrti jsou poslední fází holokaustu. Jak zasáhly území dnešní České republiky, kudy se pohybovaly a kdo je řídil a sřežil? Měli vězni šanci na přežití, nebo se jednalo o předem organizovanou vraždu v krajině? Součástí přednášky bude i popis trasy jednoho z pochodů, na kterém je jasně patrna absurdita a zbytečnost tohoto fenoménu.

Pavel Suchan**BESEDA S KRTEKEM ASTRONAUTEM ANEB JAK SE ŽIJE NA OBĚŽNÉ DRÁZE – vědecká kavárna**

S Pavlem Suchanem z Astronomického ústavu AV ČR přijde osobně i první a zatím poslední český astronaut – plyšový Krtek (fakt originál!). Povíme si, jak se mu žilo na oběžné dráze, co je v kosmickém prostoru krásné a co potíží a kam jsme se my lidé díky kosmonautice až dostali. Budou-li pak ještě chytré dotazy, tak si na závěr připravíme sušenou zmrzlinu NASA určenou na paluby kosmických lodí.

CO ZKOUMÁ MODERNÍ ASTRONOMIE? CO VÍ A CO NEVÍ? – vědecká kavárna

Ve vlezkráceném přehledu se podíváme, čím se astronomové dívají do vesmíru, co víme o naší Sluneční soustavě, kam se díváme v naší Galaxii a co je ještě dál. Jaké dalekohledy se dnes budují a kde se staví, protože civilizace „požírá“ tmu. Závěr bude patřit hostu z nejvzácnějších - Krtkovi astronautovi, který před pěti lety letěl v raketoplánu Endeavour - foťáky s sebou!

Úžasné divadlo fyziky (ÚDiF)**PŘÍBĚH ŽÁROVKY – přednáška**

Žárovka je symbolem nápadu. Tento geniálně jednoduchý vynález dokázal změnit svět. Přijďte s divadlem ÚDiF projít Příběh žárovky od jejího objevu až k jejímu skonu a vychutnejte si elektricko-světelnou show. *Vystoupení je vhodné pro žáky 2. stupně ZŠ a střední školy.*

SCIENCE SHOW – PRO MALÉ I VELKÉ – vědecká kavárna

Fyzikální pokusy se odehrávají všude kolem nás. Nejkrásnější jsou, jsou-li viděny dětskýma očima, byť by byly v hlavě dospělého. Přinášíme vám výběr experimentů, které pochopí i malí a velcí je s nimi pak můžou vyzkoušet doma. Vystoupení zvládnou i děti z mateřských školek, pobaví i dospělé a žáci uvidí známé jevy ze školy v praxi.